

результативність та якість виконання роботи в громадах. Надалі є перспективи для покращення психологічної політики, розроблення нових інноваційних підходів для поліпшення ситуацій щодо психоемоційного стану населення та реформування застарілих або відсутніх методів праці з людьми.

Список використаних джерел:

1. Соціальна робота у громадах: методичні рекомендації до С 692 самостійної роботи / уклад. Т. В. Петренко. – К. : НАУ, 2013. – 52 с URL: [/http://surl.li/ewnvaq](http://surl.li/ewnvaq)
2. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія / за наук.ред.д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. – Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. – 382 с. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/13712/1/8slozanska_monogr.pdf
3. Úvod do štandardov terénnej sociálnej práce v obci s osobitným zreteľom na prácu s vylčenými komunitami URL: https://www.ia.gov.sk/data/files/np_tsp/Priloha_c2_Uvod_do_standardov_TSP.pdf
4. Психологічна допомога: чому це важливо та як організувати в громаді URL: <https://www.0462.ua/news/3737383/psihologicna-dopomoga-comu-ce-vazливо-ta-ak-organizuvati-v-gromadi>
5. Удосконалення систем охорони здоров'я та послуг у сфері психічного здоров'я URL: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/339743/WHO-EURO-2021-34580-34580-57140-ukr.pdf?sequence=1>

Zablotskyi V. V.

doctor of public administration, full professor, professor at the department of public service and educational institutions State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University»

Ivanov Y. V.

candidate of pedagogic sciences (Ph. D.), associate professor, department of public service and educational institutions State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University»

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПРИЯТЛИВОГО МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО
КЛІМАТУ В ГРОМАДІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ
ENSURING A FAVORABLE MORAL AND PSYCHOLOGICAL CLIMATE IN
A COMMUNITY UNDER MARTIAL LAW**

Військовий стан створює надзвичайно напружені умови для громад, посилюючи ризики соціальної дезінтеграції, психологічних травм і конфліктів. У цих умовах формування сприятливого морально-психологічного клімату стає важливим завданням для забезпечення стабільності, взаємодії та відновлення нормального функціонування громадського життя.

Метою дослідження є визначення чинників і механізмів формування позитивного морально-психологічного клімату в громаді під час військового стану, а також розробка практичних рекомендацій щодо зменшення психологічного навантаження на мешканців громад.

В ході дослідження виокремлено кілька ключових аспектів формування морально-психологічного клімату в умовах воєнного стану:

1. Лідерство і підтримка з боку місцевої влади є вкрай важливими для збереження сприятливого морально-психологічного стану мешканців громади.

Лідери громад відіграють вирішальну роль у зміцненні довіри та стабільності. Прозоре управління, оперативна комунікація і підтримка вразливих груп сприяють згуртованості громади.

2. Ефективна комунікація є ключовим фактором забезпечення сприятливого морально-психологічного стану мешканців громади.

Відкриті й регулярні канали зв'язку з громадянами, зокрема через соціальні мережі та зустрічі (відео-зустрічі), допомагають знизити рівень тривожності та сприяють збереженню й відновленню відчуття безпеки.

3. Взаємодопомога й солідарність.

Організація волонтерських ініціатив і залучення громадян до спільних проєктів сприяє формуванню відчуття єдності.

4. Психологічна підтримка.

Забезпечення доступу до психологічної допомоги через центри підтримки, гарячі лінії або мобільні бригади допомагає знизити стрес і попередити емоційне вигорання.

5. *Культурні й освітні ініціативи.*

Організація культурних заходів, тренінгів з психологічної стійкості та просвітницьких програм допомагає зберігати ідентичність громади і сприяє її згуртованості.

Формування сприятливого морально-психологічного клімату є багатоаспектним процесом, що вимагає інтеграції зусиль місцевої влади, громадських організацій і самих громадян. Важливо забезпечити психологічну підтримку не лише постраждалим від бойових дій, але й тим, хто займається волонтерством чи управлінням громадою.

Під час військового стану громади стикаються з викликами, які потребують оперативного реагування, зокрема управління емоціями, вирішення конфліктів і подолання психологічного виснаження.

Таким чином, сприятливий морально-психологічний клімат у громаді під час військового стану залежить від: ефективного лідерства, відкритої комунікації, взаємодопомоги, доступу до психологічної підтримки, активних культурних, освітніх ініціатив тощо. Для посилення згуртованості громади рекомендовано впроваджувати програми підтримки, тренінги, створювати платформи для взаємодії громадян і органів публічної влади, забезпечувати доступ до професійної психологічної допомоги.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення довгострокових наслідків військового стану для морально-психологічного клімату мешканців громади, а також на розробку інноваційних методів підтримки психологічної стійкості громадян у кризових умовах.

Список використаних джерел:

1. Васильєва, Н. В. Формування психологічної стійкості в умовах кризових ситуацій. *Науковий вісник ХНПУ ім. Г. С. Сковороди*. 2020. №3(55). С. 45–50.

2. Долинська, Л. В. *Соціальна психологія громади*. Київ: Генеза, 2018. – 276 с.

3. Коломоєць, В. В. Соціальна згуртованість у кризових умовах: підходи та механізми забезпечення. *Публічне управління та адміністрування в Україні*. 2022. №2. С. 17–23.

4. Лісовська, А. М. Роль волонтерства у зміцненні соціальних зв'язків під час війни. *Вісник Львівського національного університету*. 2023. Т. 32. С. 29–34.

5. Соколова, О. Ю. Психологічна підтримка в умовах військового стану: досвід та рекомендації. *Український журнал психології*. 2022. №4. С. 12–18.

Zizda N. E.

higher education student at the faculty of management of the Mykolaiv national agrarian university, Ukraine

Kushniruk V. S.

PhD in economics, associate professor, associate professor of the department of hotel and restaurant business and business organization, Mykolayiv national agrarian university, Ukraine

**СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА МОЛОДІ, ПОТЕРПІЛОЇ ВІД БОЙОВИХ ДІЙ
SOCIAL SUPPORT FOR YOUTH AFFECTED BY HOSTILITIES**

Молодь, яка пережила наслідки бойових дій, є однією з найбільш вразливих категорій суспільства. Війна приносить не лише фізичні руйнування, але й залишає глибокі психологічні травми, особливо для молодих людей, чия свідомість і життєві орієнтири ще формуються. Вони не лише втрачають домівки, близьких, але й опиняються перед викликами адаптації до нових реалій, які часто мають довгострокові наслідки. У цих умовах соціальна підтримка стає життєво необхідною для молоді, адже це не лише допомога в подоланні фізичних і психічних наслідків війни, але й шанс на повноцінне відновлення та розвиток. Соціальна підтримка молодих людей, які пережили бойові дії, повинна бути комплексною і багатогранною. Вона включає в себе не тільки медичну та психологічну допомогу, а й можливості для навчання,